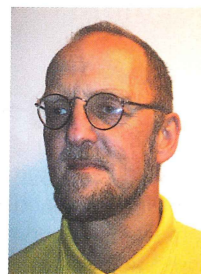

Slik lager du godt lydmiljø

Godt lydmiljø i barnehage og skole er nødvendig for hørselshemmede, men også for andre barn med særskilte utfordringer – eksempelvis barn med konsentrasjon- og læringsvansker.

Tekst Tor Slette Johansen Illustrasjonsfoto Colourbox

En arbeidsgruppe med representanter fra det audiologiske fagmiljøet i Norge under ledelse av Arne Vik, leder ved audiografutdanningen ved Høgskolen i Sør-Trøndelag, legger i disse dager frem et forslag med praktiske tiltak for hvordan man kan skape

Mange tiltak. Arne Vik har ledet arbeidet med tiltak for bedre lydmiljø i barnehager og skoler.

gode universelt utformede barnehager og skoler. Utdanningsdirektoratet har bevilget midler til gjennomføring av prosjektet.

Behagelig miljø

For hørselshemmede barn, men også for andre barn med særskilte utfordringer – eksempelvis barn med konsentrasjon- og læringsvansker, er godt lydmiljø i barnehage og skole helt nødvendig. – I tillegg er det ikke minst godt for pedagoger og for læringsmiljøet generelt. Det blir rett og slett et mer behagelig og trivelig miljø. For å oppnå dette må en

rekke forhold være på plass, sier prosjektleder Arne Vik.

Akustikk viktig

Akustikken spiller en særlig viktig rolle, hvor man må balansere hensynet mellom å dempe bakgrunnsstøy og å få talelyd til å bære.

I skolen er det ideelt sett en fordel med ikke kun teleslyngeanlegg, men også såkalt lydutførelsesanlegg. Ved hjelp av en rekke høyttalere fordeles dette forsterket talelyd jevnt over undervisningsrommet. Ved å dempe bakgrunnsstøyen og forsterke talesignalet forbedres det såkalte tale/støy-forholdet (S/N), og det er særlig viktig for barn. For mens voksne klarer seg med S/N på 5 dB, krever barn minst S/N på 10 dB. Hørselshemmede barn krever enda høyere S/N-nivå, økende med hørselstapet.

Skolerte pedagoger

Arne Vik understreker imidlertid at aku-

God lyd. En rekke tiltak kan iverksettes for å skape et godt lydmiljø for barn i barnehagen og skoleelever, andre barn og lærere.

stikk og teknikk alene ikke er tilstrekkelig for å lykkes. – Pedagoger må skoles i det gode lydmiljøets betydning for såvel hørselshemmede barn som for læringsmiljøet

"Pedagoger må skoles i det gode lydmiljøets betydning

som helhet. Her gjenstår det et stort informasjonsarbeid, ikke minst fordi stadig flere hørselshemmede barn går integrert.

Det gjelder både barn som bruker høreapparat og barn med CI. Skal disse barna lykkes, er det kritisk å nå ut til barnehagene og skolene. Prosjektets bidrag til dette har vært å utvikle en oversikt over suksesskriteriene for godt lydmiljø. Listen er grundig kvalitetssikret av prosjektets arbeidsgruppe, som er bredt sammensatt av hørselsfaglig spisskompetanse på opplæring og akustikk.

Her følger utvalgte tiltak for å skape et lydmiljø som tilfredsstillende de behov som så vel hørselshemmede som normalthørende elever og lærere har.

BYGNING

>> Planløsning

- Unngå åpne landskap
- Rom må gi plass til individuell og felles aktivitet
- Spesialrom med støyende aktivitet bør ikke ligge vegg i vegg med stille rom
- Unngå gjennomgangstrafikk i undervisningsrom
- Utfør korridorer som ikke oppfordrer til løping

>> Dører/vinduer

- Unngå visuell støy – medfører økt elevaktivitet og dermed mer støy (f.eks. flere dører, store/lave vindu ut i skolegård eller lignende)
- Ikke vindu mot ganger/tilstøtende rom

>> Trinnlydsdempende gulvoverflate

- Akustikkbelegg
- Teppeliser (astma/allergi)

>> Lys (som kan varieres)

- Blending
- Mulighet for demping ved projektorvisning ol.
- Ulike soner i rommet

ROM

>> Fast

- Lydoverføringsutstyr
- Fjerne/bytt til støy-svakt utstyr (data, prosjektorer, skrivere etc.)
- Harmoniske farger og rolige mønster på innredningsdetaljer
- Ikke mal over akustiske absorberter (spesialbeis finnes)
- Fleksible, takhøye skillevegger (lydisolerte) evt. med vindu m/avskjerming

>> Flyttbart

Ved innkjøp av møbler:

- Tenk på støygenerering, pedagogisk tilrettelegging og ergonomi
- Hyller med permer/bøker som står «glis-sent» - diffusjon/absorbent
- Møbelknotter/dempe-lister
- Myke overflater (f.eks. filt under voksduk)
- Del av større rom med støydempende halvvegger/tekstiler
- Gummimatte på lekerom
- Myke møbler/tekstiler
- Hoppe-/lekerom dempes ekstra (myke puter/madrasser etc.)

- Møbler kan benyttes som romavdelere
- >> **Læremidler**
 - Velg stille leker ved innkjøp
 - Kle lekekasser ol. med filt / tallerkenunderlag
 - Bruk gjennomskjulte lekekasser for å slippe å lete
 - Ha mindre og flere kasser
 - Struktur og orden (f.eks. samme farge på permer ol.)

GOD PRAKSIS

>> Bruk av rom

- Utnytt/etablere smårom/stasjoner for å få mindre grupper/skeivdeling
- Ikke ha stille rom vegg i vegg med aktivitetsrom

>> Lydmiljø/Støy

- Luft i pauser og ikke i timene (støy utenfra)
- Send barn til pause i grupper
- Lesing etter matpause – beholde roen

>> Kommunikasjonsstrategier

- Snakk direkte mot barna/elevene og ikke mot tavle
- Plassering av barna/elevene
- Lærers plassering i rommet
- Gå bort til barna for å gi beskjeder – ikke rop!
- Visuell og skriftlig støtte

>> Bevisstgjøring

- Sett av tid på dag (eller et rom) til stillhet
- Ha jevnlig møter med støydemping som tema
- Lydnivåmåler
- Hørselvern v/behov (f.eks. sløyd/musikk/maskiner)

PS! Du kan lese mer om godt miljø på www.hlf.no/monsterklasse-rom og www.hlf.no/godlydiskolen, samt flere andre undervisningsrelaterte prosjekter på www.hlf.no/Om-HLF/Prosjekter/Pagaende-prosjekter/

Tønsberg kommune
Åpen - Oppriktig - Profesjonell

www.tonsberg.kommune.no
Telefon 33 34 80 00

Audiopedagog

I Tønsberg kommunes grunnskoler er det ledig et antall stillinger i forbindelse med tilrettelegging for døve og tunghørte elever.

For mer informasjon og søknadsskjema:

- se www.tonsberg.kommune.no under ledige stillinger
- Søknadsfrist: 01. april 2014
- Arkivsaknr. 14/2426